No. 487. 1848.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 4,50; voor de buitensteden f 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. franco te adresseren aan het Bureau der Courant.

DINGSDAG, 21 NOVEMBER.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. Langenhuysen.
Te Rotterdam, J. A. van Belle.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 20 November.

Wij hebben in onze laatste nummers medegedeeld het verslag van het tijdelijk ministerie aan den Koning, waarin het ontworpen plan van bezuiniging door inkrimping breedvoerig wordt ontwikkeld. Het is onmogelijk, reeds nu een bepaald oordeel over de onderdeelen van dat staatsstuk uit te spreken, dewijl de zaak een ernstiger onderzoek behoeft, dan wij in staat zijn daaraan thans te besteden; maar wij achten ons geregtigd het tijdelijk ministerie reeds nu van onze goedkeuring blijk te geven over de poging, die zij heeft gedaan, om de bezuiniging door inkrimping op eene wezenlijk seriense schaal te beproeven. Welk ook het eindoordeel moge zijn over het gewigtige stuk, al moge het zelfs in de meeste zijner onderdeelen groote wijzigingen eischen; altijd zal het van grooten invloed zijn, omdat het den eersten stap doet op het veld der bezuiniging, en die eerste stap noodwendig vele andere na zich zal moeten slepen, tot dat het gewenschte doel zal zijn bereikt. Onder dat opzigt verdient het tijdelijk ministerie door zijn plan de dankbaarheid van elk vriend der bezuiniging.

De Koning, die van den beginne af heeft getoond, meer dan iemand opregt de hervorming te willen, geeft ervan een vernieuwd blijk ter gelegenheid van dit staatsstuk. Z. M. heeft niet geaarzeld, openlijk te verklaren, dat zij van het stuk met belangstelling heeft kennis genomen, en zich met de strekking daarvan over het geheel wel kan vereenigen; en daarenboven heeft Z. M. gewild, dat het stuk zoude worden openbaar gemaakt, om aan de publieke opinie onderworpen en door publieke discussie toegelicht te worden.

Z. M. zal niet nalaten den dank in te oogsten voor het vertrouwen dat zij stelt in het Nederlandsche volk. Zoo moeten vorst en volk één blijven, als de koning zelf het voorbeeld geeft, hoe de publieke zaak publiek moet worden behandeld; als de koning de meening zijner ministers in gewigtige aangelegenheden toetst aan de meening van zijn volk, en de wetten, die de rigting van het land moeten besturen, alvorens te worden vastgesteld door de wetgevende ligchamen, door het volk zijn beoordeeld en goedgekeurd. Onder zulk een koning moet zelfs de republikein zich hechten aan de constitutionnele monarchie, omdat zij hem begiftigt met al de voordeelen, die eene republiek kan opleveren, en hem tevens bewaart van al het kwaad, dat het republikeinsch bestuur medebragt.

De heer W. Vrolik heeft, naar het voorbeeld van den heer Wiardi Beckman, in de stads courant, eene geloofsbelijdenis afgelegd, welke hem eer aandoet. Wij houden van cordate mannen, al staan zij ook in eene partij, die niet de onze is. Zijn wij genoodzaakt hen met warmte te bestrijden, wij houden daarom niet op hen te achten.

De heer W. Vrolik heeft in zijn stukje op dit den heer Wiardi Beckman vóór, dat hij een weinig meer rondheid in zijne verklaring heeft gelegd. Beide deze ingezetenen der hoofdstad zijn vrienden van het behoud en vijanden van de nieuwe orde van zaken; en nogtans beweeren zij, nu eenmaal de Grondwet is doorgegaan, en zij die aannemen, dat zij met elk liberaal in dezelfde lijn staan. Het is eene absurditeit, waarmede zij zand in de oogen trachten te werpen van een ieder, die onnoozel genoeg zoude zijn, hen op het bloote woord te gelooven. De heer W. Vrolik vooral springt al zeer *cavalièrement* met het publiek om. Hij verklaart openlijk, dat hij de Grondwet, ten spijt zijner overtuiging aanneemt, alleen en daarom alleen, omdat zij nu toch eenmaal Grondwet is, en omdat hij hoopt, — en hier lezer gelief uwe attentie te verscherpen — en omdat hij hoopt, dat de nieuwe Grondwet door goede wetsbepalingen zal worden *verbeterd*. (!?!) Hadden wij geene reden den heer W. Vrolik de eer te geven, dat zijne verklaring zich onderscheidt door rondheid?

Intusschen wij danken voor de verbeteringen der grondwet. De Hemel beware er ons voor. Wij weten wat het in den mond van de behoudsmannen beteekent de grondwet verbeteren? Men heeft hen aan het werk gezien gedurende eene reeks van lange jaren; eerst van 1815 tot 1830; vervolgens van 1830 tot 1838, en eindelijk van 1840 tot 1848. Wat al verbeteringen hebben zij niet aan de grondwet aangebragt? De helft van het land verloren door hunne verbeteringen; Willem I genoodzaakt te abdiceren door hunne verbeteringen; het oude en trouwe Nederland begraven onder schulden door hunne verbeteringen; verdeeld in godsdienstige partijen door hunne verbeteringen; den handel verlamd, de nijverheid gedood, de landbouw verwaarloosd door hunne verbeteringen; met een woord Nederland bijna geheel reddeloos gemaakt door hunne verbeteringen. En die mannen zouden meenen, dat zij nu nog het regt hebben om de nieuwe Grondwet naar hunnen zin te verbeteren en zulks door het vertrouwen van de kiezers! De kiezers zouden wel steke blind, en doof of dwaas moeten zijn, om nu in de maand November van het jaar 1848 nog ligtgeloovig genoeg te kunnen zijn, om hun vertrouwen weg te schenken aan de mooije praatjes en schoone beloften van zulke verbeteraars der grondwet.

Dat de kiezers op hunne hoede zijn. De mannen van het behoud, de verbeteraars der Grondwet; dat is de reactiegezinden, weten woorden noch zangen aangenaam genoeg te vinden om hen in hunne netten te lokken. Zij bidden niet alleen, maar zij eischen vertrouwen, als een regt dat hun toekomt! De stadscourant in haar ingezondene, geteekende en ongeteekende stukken bezingt dat lied op alle toonen. De mantel der liefde, die zij zoo dikwijls geworpen hebben op de schouderen der regering, wordt uit de vodden van het behoud opgeraapt om er zich mede te draperen. Jammer maar dat men door de scheuren van het afgesleten kleed de wapenen bespeurt, die het behoud nu reeds heeft aangegord tegen de Grondwet, die zij door hunne verbetering hopen te sleepen op den weg der reactie. De heer Wiardi Beckman deed het gevoelen; de heer W. Vrolik heeft het openlijk gezegd. Wij zijn er hem dankbaar voor. De kiezers weten nu waaraan zich te houden.

VERKIEZINGEN.

Wij zijn verzocht te plaatsen het volgend programma, door den heer R. Walter te Grave toegezonden

Aan de kiezers in dat district.

»Door eenigen der voornaamste kiezers in deze stad en omliggende gemeenten aangezocht zijnde, om mij als kandidaat tot het lidmaatschap der Tweede Kamer van de Staten-Generaal voor te dragen, zoo heb ik, na overweging, daartoe besloten, en, uit aanmerking dat de kiezers mij door geene antecedenten op het terrein der politiek kunnen beoordeelen, vermeend, bij deze eene belijdenis mijner beginselen te moeten afleggen, hierin voornamelijk bestaande:

»Opregte en milde toepassing der grondslagen van vrijheden en regten bij de grondwet aangewezen,

»Bezuiniging door vereenvoudiging van bestuur,

»Zoo veel mogelijk vermindering der lasten van de lagere volksklasse, vrijmaking van handel en nijverheid, aanmoediging van den landbouw en verbetering van ons belastingstelsel.

»Vertrouwende dat, voor zoo veel als in mijn vermogen is, door de toepassing der voorzegde beginselen te bevorderen, ik mij het vertrouwen, dat men in mij zal gelieven te stellen, zal waardig maken.

»Grave, den 17 November 1848.

»R. Walter."

Te Leiden hebben in eene 16 dezer in de *Lion d'or* gehouden vergadering de heeren Gevers van Endegeest 44, Prof. Cock 5 stemmen, Prof. Tydeman 2 en de heer van Goltstein 1 stem bekomen. Prof. Cock heeft echter voor de eer bedankt.

In eene vergadering den 18 gehouden voor het eerste district, Leiden met Soeterwoude en Voorschoten, verkregen de heeren Thorbecke 81, Gevers 31, A. Hartevelt Jz. 4, C. Leembruggen, C. G. van Massoor, van der Sande en Verwey-Mejan ieder 2, en H. W. Tydeman, Ysselstein, D. Donker Curtius en Rijckevorsel, ieder 1 stem. Aanst. Zaturdag nadere stemming, ook voor de Eerste Kamer.

Te Dordrecht wordt prins Frederik aangewezen als eerste kandidaat voor de Eerste Kamer en prof. Thorbecke voor de Tweede Kamer.

Te Zutphen verkregen de heeren E. van Löben Sels, majoor der artillerie 71, Tadama 57, van Zuylen van Nyevelt 40 en prof. Thorbecke 4 stemmen.

De 11. Zaturdag te Rotterdam gehouden tweede kiezersvergadering leverde een niet onbelangrijk incident op. De heer Mr. F. A. Leesberg, vermeent den heer van Rijckevorsel, wiens kandidatuur, naar de orde der voorstelling, het eerst aan de beurt lag, bepaaldelijk te moeten afvragen, of de kandidaat het met hem eens is: 1°. dat in het vervolg in de school-commissien alle geestelijken van elke gezindheid moeten geweerd worden, en 2°. dat de vacaturen in die commissien voortaan, overeenkomstig de milde beginselen van het koninklijk besluit van 1842 moeten aangevuld worden; met andere woorden, dat geen godsdienst in burgerlijke zaken behoort gemengd te worden.

De heer van Rijckevorsel antwoordde hieromtrent niet in bijzonderheden te kunnen treden; zijn persoonlijk gevoelen is, dat, om alle aanstoot van andersdenkenden te vermijden, de geestelijken der verschillende gezindheden niet bij voorkeur in de schoolcommissien behooren benoemd te worden; dat hij evenwel, zoo min wegens het besprokene als opzigtens eenig ander punt een mandaat van de kiesgeregtigden ter opvolging kan aannemen, maar de voorstellen van wet deswege te gemoet zal zien, om daarna naar zijn geweten te oordeelen zonder het oog te vestigen op bijzondere godsdienstige gezindheden als waarvan hij het onderscheid als burger van den staat niet in aanmerking neemt.

De heer Leesberg verklaart aan den kandidaat alle vrijheid te laten omtrent de verklaringen, welke hij noodig rekent, maar voor zich het antwoord negatief aan te merken en als eene belangrijke vraag ontduikende, welke hij gemeend had aan den kandidaat te moeten rigten.

De heer Mr. W. T. Gevers Deynoot zegt, dat naar zijn oordeel de behandelde vraag te veel in specialiteiten afdaalt en bovendien voor het oogenblik niet wel te pas kan komen, dewijl het onzeker is, of er volgens de nieuwe grondwet schoolcommissien zullen bestaan, en naar welke beginselen deze zullen ingerigt worden.

Aan den heer de Monchy, die mede verlangd heeft, dat de kiesgeregtigden vooraf hunne bedenkingen mededeelen, wordt eene vraag van gelijke strekking als de hooger vermelde door den heer Leesberg voorgesteld. De heer de Monchy houdt daarop eene eenigzins uitvoerige reden, doch ontwijkt mede de vraag van den heer Leesberg.

De heer van der Kun deelt vervolgens mede, dat hij in zijne kandidatuur een bewijs meent te zien, dat men de gelijkheid van hen die tot verschillende gezindheden behooren, zoo veel doenlijk herstellen wil, en daarom heeft hij gemeend niet te mogen bedanken voor de hem bewezen onderscheiding. Hij verlangt eene opregte, vrijzinnige toepassing der grondwet met ontwikkeling der staatkundige regten, handels-vrijheid, eene vereenvoudiging onzer staats-inrigting, een verbeterd belasting-stelsel en volstrekte vrijheid van godsdienst en onderwijs.

De president deelt vervolgens eene missive mede van den heer M. A. F. H. Hoffman, volgens welke hij niet verlangt voor de Eerste Kamer in aanmerking te komen.

De uitslag der eerste stemming is als volgt:

(Tegenwoordig 217 kiesgeregtigden; volstrekte meerderheid 109.)

De heeren A. van Rijckevorsel Hz. 138, E. P. de Monchy 92, W. T. Gevers Deynoot 57, M. A. F. H. Hoffman 45, J. H. C. van der Kun 40, Mr. J. R. Thorbecke 31, J. C. Baud 15, H. T. Löhnis 12 stemmen.

De heer van Rijckevorsel is alzoo bij volstrekte meerderheid tot candidaat verkozen:

Hierna heeft eene 2de vrije stemming over den tweeden kandidaat plaats, waarvan de uitslag is als volgt:

Tegenwoordig 161; volstrekte meerderheid 81.

De heeren de Monchy 79 stemmen, Gevers Deijnoot 40, v. d. Kun 24, Hoffman 11, Thorbecke 5, Baud 2.

Eene laatste bijeenkomst wordt vastgesteld op Zaturdag den 25 November 1848.

Te Vlaardingen is eene kakelbonte lijst van kandidaten gevormd, op weinige uitzonderingen na, echter uit namen van niet liberalen bestaande.

Te Hellevoetsluis werd ll. Vrijdag gestemd voor de heeren Anemaet en Thorbecke.

Uit de stemming eener algemeene vergadering van het 2de Vriessche kiesdistrict (Dockum) is gebleken dat voor de Eerste Kamer de meeste stemmen hebben verworven Jhr. G. R. G. van Swinderen (153) en Jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen (106), en voor de Tweede Kamer de heeren ter Bruggen Hugenholz (154) B. Albarda (138) en Mr. Dirks (79). Voor drie onderdistricten waren geen commissien opgekomen.

Te Goes zijn als kandidaten voor de Tweede Kamer, bij stemming voorgesteld de heeren Mr. J. J. van Deinse, P. J. Backiene, Dr. R. B. van den Bosch, I. G. J. van den Bosch, G. H. Kakebeeke en K. Wagtho.

Te Assen wil men Jhr. H. J. L. van der Wijck soowel voor de Eerste als Tweede Kamer. De graaf L. van Heiden Reinestein heeft zich in die provincie voor de Tweede Kamer opgedaan.

Eene voorloopige vergadering is nog belegd te Alkmaar tegen 20 dezer.

In het district Zevenbergen schijnt men het oog gevestigd te hebben op de heeren Mr. Jespers, Loke, Gouverneur, doch bepaaldelijk op den heer Storm voor de Tweede en op den heer A. Smits uit Oosterhout voor de Eerste Kamer. De heer Mr. R. P. Romme heeft verzocht buiten aanmerking te blijven.

Te Meppel hebben de heeren Mr. G. L. Kniphorst, notaris, de meeste stemmen verworven voor de Tweede, en Jhr. Reinl de Vos en W. J. Torckens voor de Eerste Kamer.

Te Zierikzee is den 18 dezer, eene voorloopige vergadering gehouden; nadat eene commissie was benoemd, is eene nadere bijeenkomst bepaald op den 25.

Den 17 dezer had te Bergen-op-Zoom hoofdplaats van het 9de kiesdistrikt der provincie Noord-Braband, eene vergadering van kiesgeregtigden plaats, waaraan ongeveer 190 kiezers, waaronder vele van de buitengemeenten, deel namen.

Deze vergadering overgegaan zijnde tot de stemming van een drietal kandidaten voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, bleek het, dat 173 stemmen zich vereenigden op den heer Mr. L. D. Storm, 128 op den heer Mr. K. A. Meussen te Breda, en 18 op den heer Mr. Thorbecke hoogleeraar te Leiden. Na deze heeren kwamen het meest in aanmerking Mr. Loke, lid der Arrondissements-Regtbank te Breda, die 11 stemmen verkreeg, en Mr. P. Gouverneur, op wien 8 stemmen werden uitgebragt.

Dien ten gevolge werden geproclameerd tot 1ste kandidaat Mr. Storm, tot 2de kandidaat Mr. Meeussen, tot 3de kandidaat Mr. Thorbecke.

Voor de Eerste Kamer kwamen in aanmerking de heeren J. D. de Ram, lid der provinciale staten, P. van Hasselt, burgermeester alhier, van Weel, te Rozendaal, L. G. de Geep, Ch. Cuypers en Sassen van Ysselt. De laatste stemming zal plaats hebben op Zaturdag 25 dezer.

Op eene tweede vergadering van kiesbevoegden, den 17 dezer te Middelburg gehouden, bekwam de heer Mr. J. J. Slicher van Domburg voor de Tweede Kamer 55 stemmen (2 meer dan de volstrekte meerderheid). Eene derde vergadering heeft heden plaats.

Te Hilversum hebben de heeren Klaas Brandjes van Purmerend 32, Proper van 's Graveland 11, Mr. W. J. C. van Hasselt 8 en de burgemeester van 's Graveland 7 stemmen bekomen. Als kandidaten voor de Eerste Kamer worden genoemd de heeren Corver Hooft en Jan Brouwer Ancher.

Heden is alhier in de N. stads-herberg onder voorzitting van den Heer Cos van Edam eene bijeenkomst gehouden van kiesgeregtigden uit het 9 kies-dictrict Edam. Het is daarbij gebleken dat men Mr W. J. C. van Hasselt definitief als geagreëerd kandidaat voor de 2 Kamer kan beschouwen, als hebbende hij meer dan 200 stemmen op zich vereenigd, terwijl de Heer Mr. C. Bakker, dien men hem tegenstelde, slechts 7 stemmen verkreeg.

Voor de Eerste Kamer werden o. a. de heeren E. J. Koch, Mr. J. Corver Hooft, H. F. Insinger, F. van der Oudermeulen enz. genoemd. De laatste zou bij het aanvaarden der kandidatuur wel op de meeste stemmen kunnen rekenen. De heer K. Brantjes heeft bedankt voor de kandidatuur.

Men meldt uit Roermond aan het *Journal du Limbourg*: De twee personen, die hier kandideeren voor de Eerste Kamer, zijn de heeren Ch. Petit en Beerenbrock. Men wil algemeen dat de eerste niet op de hoogte van het mandaat van volksvertegenwoordiger is. Hij mag in zijn tijd een zeer voorzigtig hijpotheekbewaarder en een uitmuntende ontvanger der registratie zijn geweest, doch tegenwoordig is hij geheel versleten. Bovendien is hij, naar men verzekert, meer dan dubbelzinnig liberaal, en een lintje of een kruisje of een titeltje zou veel meer van zijne gading zijn, dan de ontwikkeling onzer liberale instellingen. Overigens is hij volstrekt geen redenaar en hoegenaamd niet op de hoogte van de zedelijke en stoffelijke behoeften des lands.

De heer Beerenbroek schijnt, wel is waar liberaal genoeg te zijn; doch die hoedanigheid alleen geeft geen genoegzame aanspraak om gekozen te worden. Allereerst mag men niet vergeten dat deze kandidaat een publiek ambtenaar is, en daar men naar alle waarschijnlijkheid eene oneindig betere keuze zal kunnen doen dan den heer Beerenbroek, zoo zullen wij hem toevoegen: »Ambtenaar blijf op uw post."

Maar, wat meer is, de rondborstigheid van den heer Beerenbroek is eenigzins twijfelachtig. Hij heeft zelfs den moed niet gehad om voor zijn gevoelen uit te komen. Eenige maanden geleden gaf hij zijne demissie als lid der Tweede Kamer, juist op het oogenblik dat het er op aankwam *voor* of *tegen* de scheiding te stemmen. Zijne tegenwoordige kandidatuur maakt het waarschijnlijk genoeg dat zijn gebrek aan rondborstigheid aan dat demissie nemen niet vreemd is geweest.

De Berlijnsche dagbladen en brieven zijn heden niet aangekomen.

De brieven en dagbladen per Overland Mail gezonden zijn ons heden geworden. Zij behelzen weinig van bijzonder belang.

Te Chantiban is 13 Mei eene vrij sterke aardschudding gevoeld, waarbij het opmerkelijkste was dat er op de velden en ook op de dorste plaatsen eene soort van haren uit den grond opkwamen, die veel gelijkenis hadden met menschenharen, die vrij lang waren en regt op stonden. De berigtgever heeft die zonderlinge haren zelf gezien. (*Singapore Freepress.*)

In de residentie Bantam, divisie Tjeringen zijn van 21 tot 26 Junij aanhoudend schokken van aardbeving gevoeld. Te Batavia is die schok zoo hevig geweest des morgens ten 4 ure, dat de meeste ingezetenen daardoor in hunnen slaap zijn gestoord geworden.

Ten dienste van het reizend publiek is het van belang te vermelden dat deze dagen aan de heeren van Gend & Loos, ondernemers van de postwagen-diensten te Amsterdam, bij voorloopige beschikking op het daartoe door hen gedane verzoek, vergund is geworden om de wagens van hunne dienst van Breda op Rotterdam, voortaan van 15 Maart te doen vertrekken, ten *zeven* ure in plaats van ten *vijf* ure des morgens.

Aan de firma van H. J. Brouwer & Comp. te Arnhem, is concessie verleend, tot eene wagendienst, welke loopen zal over Nijmegen, Gennip, Well, Venlo, Roermond en Sittard tot Maastricht, en van daar over dezelfde plaatsen naar Arnhem terug.

Op last van Z. Exc. den gouverneur der kolonie Suriname, heeft Mr. J. M. Lisman, gouvernements-secretaris dier volkplanting, een verslag uitgebragt van het den 18 Julij dezes jaars gedane onderzoek naar den tegenwoordigen toestand van het etablissement der Europesche kolonisatie te Groningen aan de Saramacca. Aan dit verslag, uitgebragt den 31 Julij ll. ontleenen wij het volgende:

»Hetgeen den toestand der kolonisatie betreft, is de verslaggever ten gevolge van 41 verschillende bezoeken tot het resultaat gekomen dat de kolonisten, over het algemeen genomen, eene zeer goede gezondheid genoten; dat hunne woningen inwendig een vrij goed aanzien hadden, ja sommige zich zelfs door netheid, zindelijkheid en eene gepaste betrekkelijke weelde onderscheidden en boven andere van doelmatig huisraad voorzien waren. De twee akkers land achter iedere woning uitgegeven, waren, behalve bij de meeste ambachtslieden, doorgaans ontgonnen en beplant met Taijers, Jame, Patatters, Jangadoors, Peesjes, enz.; terwijl vele kolonisten daarbij nog aanplantingen van Cassave en Arrowroot, enkele ook van Nopal hebben gevoegd.

»Omtrent deze laatste aanplanting merkt de verslaggever aan, die plant nog nergens in eenen weligeren en frisscheren staat dan op Groningen te hebben gezien. Een der Kolonisten, C. Ouburg, had daarenboven ook reeds eenige planten t. w. 21, met het Cochenille-insect bevolkt. Het geheele getal Nopalplanten was 1938.

»Over het algemeen was de onder de kolonisten heerschende geest geenszins die van tevredenheid en welgevallen in hunnen toestand. Voor het meerendeel schenen zij zeer in hunne verwachtingen te leur gesteld. Hunne klagten kwamen voornamelijk hierop neder:

»Dat hun bij art. 12 van het reglement van orde en bestuur voor de Europesche kolonisatie in Suriname, waarmede zij zich tot de kolonisatie-proeve verbonden hadden, toegezegd waren vier akkers of twee morgen bouwland, deeltelijk bewerkt en beteeld, de vereischte veldgereedschappen, het benoodigde vee en pluimgedierte, benevens hetgeen tot onderhoud voor hetzelve dient, benevens eene woning waarin eene tafel met twee zitbanken; dat zij van al dit toegezegde, slechts hadden erlangd, eene woning met de tafel en de zitbanken, twee akkers geheel onbewerkt en onbeteeld land, opgewassen in pewirie, de meesten zonder eenig veldgereedschap, *f* 25 voor 1 varken en pluimgedierte; terwijl slechts aan 22 hunner ééne koe was geschonken geworden, welke zes maar hebben kunnen behouden, aangezien de overigen niet bij magte waren geweest om bij voortduring in het onderhoud daarvan te voorzien.

»Dat de plek gronds, waarop hunne maatschappij is gevestigd, verre was van een vruchtbare bodem te zijn, dat de ondervinding aan velen reeds had geleerd, dat die zeer schraal, en buitengewoon spoedig uitgeput was. Bemesting was natuurlijk het eenige middel, om hierin te voorzien, — en daaraan hadden zij juist, bij gemis van het benoodigde vee en de middelen om het goed te onderhouden, eene dubbele behoefte.

»Dat, wanneer zij ook al gelukkig in hunnen oogst slaagden, zij alsdan hunne produkten niet voor zoodanigen prijs aan de markt van Paramaribo konden slijten, dat zij daaruit, met berekening van de 4 a 5 dagen verzuim, die zij door den verren afstand van de stad daartoe noodig hadden, eenig voordeel trokken; integendeel dat zij, door het bezwaarlijk te vergoeden tijdverlies, telkens in hunnen grond hard achteruit gingen. Waarbij nog kwam dat velen hunner en vooral degenen, welke zich niet voor daggelden verhuurd hadden, maar steeds hunnen eigenen grond bewerkten, zich, bij het ophouden der verstrekking van levensmiddelen en huishoudelijke benoodigdheden uit het magazijn, genoodzaakt hadden gezien, om ter bekoming van vleesch, boter, olie en andere levensbehoeften *of* hunne koe te slagten *of* te verkoopen.

»Voor degenen, die op daghuur werkten of voor handwerkslieden waren de loonen te laag.

»Er werd algemeen te kennen gegeven, dat zoo er in de behoefte aan vee mogt kunnen worden voorzien, eene *algemeene weide*, onder opzigt van eenen algemeenen wachter, hoogst wenschelijk zou zijn.

»Achteruitgang en vooral werkelijke armoede heeft de verslaggever niet anders gevonden dan bij een paar huishoudens, en daar was zij het gevolg van traagheid en van verslaafdheid aan den drank. Vooruitgang was evenwel over het algemeen ook niet te bespeuren, er was veeleer eene soort van stilstand, zoo het den verslaggever voorkomt, 1°. door niet voldoen aan de bij het reglement gedane beloften, zoo van toewijzing van akkers als van andere toebedeelingen; 2°. door den vorm en de wijze van het beheer der kolonisatie, op beide welke veel aan te merken viel; 3°. door de plaats ter kolonisatie uitgekozen en den aard van den grond; 4°. door het gemis aan gelegenheid om zich op eene goedkoope en gemakkelijke wijze van de kleine dagelijksche huishoudelijke behoeften te voorzien.

»De oorzaken aan welke de toestand der kolonisatie door den Bestuurder van den Brandhoff wordt toegeschreven, worden opgegeven te zijn:

»Ten *eerste* de invloed, welken het project tot eene Kolonisatie aan de Coesewine, door den heer Westphall geopperd, op de Kolonisten heeft uitgeoefend, daar zij van dat oogenblik af aan, nu ruim negen maanden geleden, zijn gaan verminderen in arbeidzaamheid, goeden wil en het streven naar verbetering van hun lot, — welke geest nog bevorderd *zou* zijn, doordien, gelijk sommigen hunner hebben verhaald, de heer Westphall aan hen zoude gezegd hebben, dat zij niet meer behoefden te werken, want dat zij binnen *drie* maanden verplaatst zouden worden naar de Coesewine.

»Ten *tweede* de weelderige en kostbare levenswijze in spijs en drank, in kleederdragt en uitgaven aan onnoodige zaken, die sommigen hunner zouden hebben aangenomen.

»Ten *derde* beweerde de bestuurder, dat sommigen der kolonisten, uit eene soort van wispelturigheid eenen achteruitgang voorwenden, die met der daad voor hen niet bestond.

»De verslaggever is evenwel weinig genegen, deze door den bestuurder opgegeven oorzaken als de wezenlijke aan te nemen, en stelt als middelen die tot eenen meer gunstigen toestand zouden kunnen leiden, de volgende voor:

»1°. De benoeming, zoo spoedig doenlijk, van eenen tweeden bestuurder.

»2°. De spoedige geheele voldoening van al wat den kolonisten beloofd is. Daardoor zal men de redenen tot klagen doen ophouden, en zal het bestuur oneindig meer zedelijke kracht erlangen. Het denkbeeld, om de opheffing van deze grief, vooral met betrekking tot het vee en de doelmatige veldgereedschappen, door den nieuw te benoemen bestuurder te doen plaats vinden, zou welligt tot vestiging van het vertrouwen in dezen, niet te verwerpen zijn.

»3°. De verschaffing eener voldoende hoeveelheid mest-ffen, tot dat men in de behoefte daaraan zal kunnen orzien, opdat zij inmiddels zouden kunnen voortgaan het bebouwen en verbeteren hunner gronden; daar bij de werkelijk bestaande schraalheid van den grond voorzien is, dat zij, bij voortdurend gebrek aan mest-ffen, de bebouwingen hunner tuinen zullen laten va-, en de moedeloosheid, zelfs bij de ijverigsten en sten, met rassche schreden zal toenemen.

»4°. De voortduring van de onlangs bij vernieuwing ver-kte tegemoetkoming in de noodigste levensbehoeften, spek, zeep, zout, enz. Zoo lang toch de kolonisten nne gronden niet productief hebben kunnen maken, het onmogelijk te vergen, dat zij alleen van de wei-ge schrale producten daarvan en van daghuren, in die odzakelijkste behoeften voorzien. Het zal zelfs noodig hen daarin nog gedurende eenen geruimen tijd te moet te komen, wil men voorkomen dat er gebrek, llering en daardoor vermindering van ligchamelijke en delijke kracht bij hen ontstaan.

»5°. Eene plaatselijke gelegenheid voor kolonisten, om verbouwde producten, zoo lang hunne jeugdige maat-appij nog niet kon worden uitgebreid, tegen eenen igen, maar toch voor den landbouwer voordeeligen te kunnen afzetten, opdat hij niet gedwongen zij, einde eenig voordeel te genieten, wegens de kosten het zoeken naar een débouché, hoogere dan de markt-ijzen voor zijne producten te bedingen, en daarenbo-, opdat hij niet door die omstandigheden genoodzaakt zijn land voor eenige dagen te moeten verlaten, het-, zoo al ergens, voorzeker niet in dit climaat tot rdeel van den landbouwer kan strekken.

»En 6°. Eindelijk de oprigting op het etablissement van een magazijn of winkel, alwaar de kolonisten van al de noodwendige kleine huiselijke benoodigd-den in die mate kunnen voorzien, als hunne dagelijk-e behoefte zulks vordert. Hierdoor zullen zij zich die eene onkostbare wijze en voor een veel minderen prijs nen aanschaffen; alle overdaad zal kunnen worden ngegaan; zij zullen tegen verliezen, door bederf als derzins te lijden, gevrijwaard zijn; het in schulden aken, door de noodzakelijkheid om groote hoeveelhe-n in eens te moeten aanschaffen, zal minder plaats den, en hierdoor hunne huiselijke welvaart en tevre-e gemoedsstemming zonder twijfel bevorderd worden.

»Vraagt men naar de uitzigten, die de bestuurder van n Brandhoff voor de toekomst koestert, deze zijn de p, dat eene beduidende uitbreiding der jonggevestigde tschappij meer vertier vooral voor de dagiooners zou brengen, en dat hem een bekwame, vooral landbouw-dige mede-bestuurder zou worden toegevoegd. Ten op-e van het denkbeeld van uitbreiding voegt de verslag-er evenwel bij: Ik voor mij moet echter volmondig klaren, dat ik mij, na het gehouden onderzoek, zins daarmede kan vereenigen. Neen, men moet in de zaak doordringen, en zoolang de kleine opeche kring, die thans aan de Saramacca bestaat, n betere waarborgen voor een toekomstig bestaan en art dan de tegenwoordige kan aanbieden, komt mij uitbreiding der kolonisatie, op dien te Groningen gevangen voet, niet alleen zeer gewaagd, maar zelfs oorloofd voor.

»Eindelijk heeft de verslaggever gepoogd nieuwen moed lust bij de Kolonisten op te wekken, den Raad van den bijeen geroepen en hun de verpligting, om den uurder in zijne zware taak ter zijde te staan, voor-uden, waarop zij verklaard hadden, hiertoe van geneigd te zijn, maar dat ook zij hier wederom reeds bekende bezwaren, omtrent het onvervuld ge-en zijn der bij het reglement gedane beloften, had-herhaald, en aangemerkt dat de diensten, die van gevergd werden, te veel tijdverzuim kostten, om zonder vergoeding, naar eisch te kunnen waarnemen; alve zij verzochten, dat dit punt bijzonder onder aandacht des Gouverneurs gebragt zou worden.

»Deze voorloopige bijeenkomst was voorts gevolgd door algemeene van al de kolonisten, op welke de ver-gever hun in eene bemoedigende toespraak de ver-ring had gegeven, van hunne belangen naar vermo-bij het gouvernement te zullen bevorderen en hen iddels tot volharding had aangemaand." (*L. C.*)

UITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 Nov. De verkiezing van den president t alleen de gemoederen bezig. Hoe meer de groote nadert, des te heviger wordt de gisting. Er vormen weder zamenscholingen in de straten, die veel on-baren. De spoedig genomen maatregelen ter beteu-g van de wanorde, hebben evenwel eene goede uit-king gehad.

Intusschen is het treurig, den strijd aan te zien, die de dagbladen over het presidentschap wordt gevoerd. aanhangers der beide grootste kandidaten vernielen e tegenpartij, en verguizen en belasteren deze op ergerlijkste wijze. In dien strijd der dagbladen deelen eene ontelbare menigte brochures, en pamphletten, die bij geheele balen naar de departementen verzonden en aldaar verspreid worden.

Evenwel, gelijk reeds is aangemerkt, is de openbare orde geen oogenblik gestoord en de zamenscholingen, eenmaal uiteengedreven, hebben zich niet herhaald, en in de clubs in de open lucht heerschte een onmiskenbare zucht tot orde en eerbied voor het gezag, zoo dikwijls een officier van policie de sprekers verzocht te eindigen en de toehoorders uit elkaar deed gaan.

— Mgr. de Bonald, aartsbisschop van Lyon, heeft gebeden uitgeschreven voor de verkiezing van den president der republiek.

— Mgr. Parisis, bisschop van Langres, heeft geprotesteerd tegen de circulaire van Mgr. den bisschop van Orleans, betreffende de verkiezing van den president der republiek. De prelaat verklaart dat geene enkele lastgeving als die, welke zijn collega ter nationale vergadering zich heeft aangematigd, aan iemand is opgedragen, en dit ook niet kon zijn, vermits de geestelijken in dergelijke omstandigheden niet kunnen handelen dan als eenvoudige burgers.

— Op het communistisch banket van het 2e. arrondissement heeft de heer Cabet den algemeenen opstand der republikeinen tegen den keizer voorzegd, en zijne leerlingen vermaand zich ditmaal niet door de republikeinsche grondeigenaars te laten overheerschen.

— Volgens de geruchten, die dezer dagen geloopen hebben, zou het gouvernement van nu af de grondslagen bepaald hebben van eene nieuwe organisatie van het leger; dit ontwerp *zou eene jaarlijksche bezuiniging van 170 millioen francs* te weeg brengen, en binnen kort door den minister van oorlog aan de nationale vergadering worden voorgedragen.

Door die bezuiniging zou de minister aan het leger echter deszelfs kracht niet ontnemen; maar door rekbaarheid aan de kaders te geven, zou het mogelijk worden een groot aantal soldaten huiswaarts te zenden. Hierdoor zou Frankrijk eene magtige reserve verkrijgen, die vereenigd met de mobile garde, de republiek binnen weinig tijds in staat zou stellen, een ontzagwekkend leger op de been te brengen.

— De abbé Leblanc, en de heeren Cazalès, Abbat en Fournier hebben, even als Mgr. Parisis, verklaard dat zij Mgr. Fayet geen last gegeven hebben in hun naam de door hem gedane verklaring af te leggen.

De heer Coquerel wil den generaal Cavaignac aan de protestantsche leeraars niet aanprijzen.

— Mgr. de aartsbisschop van Parijs heeft aan de geestelijkheid zijner diocese een mandement uitgevaardigd betreffende de presidents-verkiezing: Z. Hoogw. heeft pater Lacordaire uitgenoodigd in de Notre-Dame te Parijs de vaste te komen prediken.

— Men zegt dat de heer Gioberti, moedeloos geworden over het mislukken zijner pogingen in Italie, te Parijs wordt verwacht.

— Men schrijft uit Perigueux, in het Zuiden, dd. 16 Nov. Sedert eenige dagen heerscht er in onze streken eene vrij scherpe koude; op de bergen der omliggende gewesten is eene groote hoeveelheid sneeuw gevallen. Wij vernemen dat deze strenge luchtgesteldheid op dit jaargetijde zoo ongewoon, algemeen is in het zuiden.

De dagbladen van Toulouse melden dat er veel sneeuw gevallen is in het departement der Haute Garonne.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 19 November. Het openen van den Oostenrijkschen rijksdag te Kremsier is, bij keizerlijk besluit, van 15 tot 22 dezer uitgesteld.

— Uit Munchen, dd. 15 November, meldt men: De nieuwe inrigting van het ministerie vindt alom bijval, zoowel wat het personeel betreft, als omdat men daarin een nieuw ministerie voor *handel* en *openbare werken* aantreft.

— In Kopenhagen staat eene ministerieële crisis voor de deur.

— Aangaande de overhaaste volvoering van het doodvonnis aan Robert Blum, verneemt men nader dat de Saksische gezant zich te Weenen naar de militaire overigheid begeven had, om te vragen met welk regt Robert Blum in hechtenis gehouden werd. Men antwoordde hem droog weg: »Blum is niet meer in hechtenis; hij is reeds doodgeschoten." Doodsbleek verwijderde zich de gezant zonder een woord meer te spreken.

— Z. H. heeft in een brief aan den aartsbisschop van Weenen gewezen op het gevaarlijke van de leer der zoogenaamde Duitsch-katholijken, en de geestelijkheid aangemaand om de geloovigen met kracht tegen deze besmetting te waarschuwen.

— Omtrent het uiteinde van Robert Blum, leest men in de *Breslauer Zeitung*: Hij werd gevat in Corti's koffijhuis. De koffijhuishouder wilde hem verbergen doch Blum trad moedig voorwaarts en zeide »Gij zocht Blum, die ben ik." In zijn verhoor heeft hij alles bekend, welligt in het denkbeeld dat zijn rondborstigheid zijne regters voor hem zou hebben ingenomen. Toen men hem zijn vonnis bekend maakte, sloeg hij de handen boven zijn hoofd te zamen, met den uitroep »o God!" Daarop verlangde hij een priester en hij stierf met verheven zielskracht (Men zal zich herinneren dat hij een paar jaar geleden, een eerste belhamel der zoogenaamde Rongianen was.)

WEENEN, 15 Nov. De vorming van het nieuwe ministerie gaat niet vooruit, aangezien drie daarin benoemde personen bepaald geweigerd hebben daarin op te treden. Het onderzoek naar de gebeurtenissen van October is afgeloopen; men verwacht nu eerdaags de amnistie. Het is echter te vreezen dat zij die onder het leger gestoken zijn, daarvan geen genot zullen hebben.

BERLIJN, 17 November. Gedurende den staat van beleg worden de coupons der staatsschuld alhier niet tegen zilver ingewisseld. Aan de redacteurs van het geschorste dagblad der *Deutsche Reform*, die zich beriep op de vrijheid van drukpers, antwoordde de naïve opperbevelhebber von Wrangel: »de vrijheid van drukpers bestaat in de daad voor allen die niets tegen de regering schrijven. De *Eeuwige Lamp*, een verboden blad, is vervangen door het *gasvlammetje, een kind der Eeuwige Lamp*."

— Volgens een dagblad waren er den 16 November 's avonds 75 pct. van de uitgegeven koninklijke geweren ingeleverd; den volgenden dag dacht men dat deze hoeveelheid tot 90 pct. zou klimmen. Volgens een ander blad bedroeg het geheel getal slechts 4500 stuks.

Heden, 17 November, wordt de ontwapening der burgerweer voortgezet; ook hebben er onderscheidene arrestatiën van 14 Nov. plaats gehad. De besluiten der Duitsche rijksvergadering zijn hier bekend geworden; de Regering moet besloten hebben de verordening wegens het overbrengen der nationale vergadering naar Brandenburg in te trekken.

FRIBURG, 13 Nov. Het is helaas maar al te waar dat de waardige bisschop Marilley in stede van met achting behandeld te worden op Chillon in een donker vochtig gewelf, voor groote staatsmisdadigers ingerigt, gevangen zit. Om die gewelddadigheid te vergoelijken heeft men verspreid dat hij in het kanton Friburg een opstand tegen het staatsgezag had gesmeed, aan welker spits zijn broeder en zijne neven zich geplaatst hadden. Die broeder nu is eenvoudig een arme hoefsmit en de neven — zijn kinderen van 10—12 jaar.

Men verwijt hem ook dat hij zich tegen sommige art. der nieuwe constitutie verklaard heeft. Deze nu luiden woordelijk:

Art. 80. De bezittingen van het aartsbisdom, alsmede die der overige wereldsche en geordende geestelijkheid, worden onder burgerlijk bestuur geplaatst.

Art. 81. De benoeming tot alle beneficien geschiedt door den Staat.

Art. 83. Alle voor de vorming der geestelijkheid bestemde kerkelijke goederen, mogen slechts door de staatsmagt beheerd worden.

Art. 84. Alle professoren, presidenten en directeuren van openbare inrigtingen (daaronder alzoo de professoren in de theologie, de hoofden van kloosters en de presidenten der seminarien) zullen *uitsluitend* door het staatsbestuur worden aangesteld.

In de wetten over het openbaar onderwijs vindt men de bepaling dat de katechismussen, schoolboeken en andere hulpmiddelen voor het openbaar onderwijs aan de beoordeeling van den staatsraad moeten onderworpen worden. Bijaldien de bisschop van Friburg in dusdanige alle wetten der Katholijke Kerk vertredende bepalingen had berust, dan ware hij ontrouw geworden aan zijne heiligste verpligtingen, terwijl hij thans den dank van alle geloovigen verdient, die hem ook door tallooze stemmen buiten Zwitserlands grenzen hartgrondig wordt toegebragt.

Een correspondent van de *Observateur de Genève* schrijft aan dat Dagblad uit Nyon (kanton Waadlandt.)

»Mgr. Marilley heeft gedurende eenige oogenblikken een bezoek mogen ontvangen van den abbé Chassot, zijnen secretaris en van zijn dienstknecht Brunot, doch in het bijzijn van den prefect van Vevey en van twee gendarmen. Het is opmerkelijk dat onze bisschop geen oogenblik zijne gewone kalmte en vastberadenheid verliest."

(Men ziet het, de Godsdienst-vervolging in Zwitserland woedt al feller en feller voort. Nu onder dit, dan weer onder een ander voorwendsel, wordt nu de een dan de andere herder van zijne kudde losgescheurd en verdreven. Eerst goldt het de Jezuiten, de Redemptoristen, vervolgens kloosterlingen van de St. Bernard, de zusters van liefde, geäffilieërden der Jezuiten zoo men voorwendde! Nu slaat men de schendige hand aan den Bisschop; daarna aan de herders der gemeente, — opdat de kudde zonder herder zou zijn en te gemakkelijker zou kunnen verstrooid worden. Gaan wij toch voort, gaan wij toch voort onverkend onze handen tot God op te heffen, opdat deze kelk spoedig voorbijga, opdat de ijzeren arm der vervolging onze fel geteisterde broeders van Zwitserland niet te zeer ter nederdrukke. Eene hulp is er slechts, welke wij, katholijken van Nederland aan onze broeders in Zwitser-

land kunnen brengen, maar zij is de krachtigste van alle — de hulp des gebeds! RED.)

— Men leest in het *Journal de Genève*: »Het schijnt dat de H. Stoel op eene vrij stellige wijze zijn gevoelen heeft geuit tegen de aanmatigingen van de conferentie te Friburg. In de *Observateur de Genève* leest men de nota, die over dit ontwerp van Rome is afgezonden. (*Wij hebben die medegedeeld in ons N°. 477*); dit stuk laat geen den minsten twijfel meer over aangaande den indruk, dien de schandelijke politiek der radikalen heeft te weeg gebragt. Het blijkt ten duidelijkste, dat de Paus, hoe liberaal hij ook zijn moge, niet gezind is zijne regten te laten varen, noch te dulden dat ze met voeten getreden worden."

— Willekeur en geweld zijn in Zwitserland meer dan ooit aan de orde van den dag. De zegevierende partij heeft een nieuw bewijs gegeven van haren eerbied voor de vrijheid, door de verkiezingen van het kanton Friburg te vernietigen, welke in haar oog te gunstig was uitgevallen voor de Katholijken. Het is afschuwelijk, maar het is radikaal.

— Men schrijft uit Bern 13 November: Heden morgen heeft de Sardinische gezant den president van het Vorort eene nota overhandigd, waarin geprotesteerd wordt tegen de invallen van Italiaansche vlugtelingen uit het kanton Tessino.

ITALIE.

ROME, 10 November. Volgens de *Alba*, heeft het Pauselijk gouvernement aan den generaal Garibaldi en zijn leger den toegang tot het grondgebied geweigerd, en een korps van 400 Zwitsers en dragonders naar de grenzen gezonden, om zich tegen het indringen der troepen te verzetten. Deze maatregel had, zeide men, te Bologna eenig misnoegen verwekt.

— De *Gazetta di Roma* bevat twee kabinets-besluiten Bij het eene wordt deze commissie benoemd om het korps pausselijke karabiniers (gendarmen) te organiseren. Bij het tweede wordt eene commissie benoemd tot het oplossen van onderscheidene finantieele kwestiën.

— Men schrijft van Piacenza: »Onze bejaarde bisschop, graaf Luigi Sauvitale, is plotseling overleden.

Het dagblad van Milaan van 12 November bevat eene proclamatie van den veldmaarschalk Radetzky, waarbij eene buitengewone schatting wordt opgelegd 1e. aan de afgezette leden van de voorloopige besturen; 2e. aan hen, die zich aan het hoofd der revolutionaire beweging hebben gesteld, of die daartoe feitelijk of door hunne medewerking hebben bijgedragen; 3e. aan hen die een voornaam aandeel hebben genomen aan de verschillende committé's; de hoegrootheid der opbrengst zal later worden bepaald; een gedeelte daarvan zal worden besteed tot het verschaffen van hulp aan de min vermogenden.

De Oostenrijksche consul te Ferrara eischt schadevergoeding voor de in zijn hotel gepleegde plundering. Den 4 dezer werden aldaar drie huizen in brand gestoken, ten einde opschudding te weeg te brengen. Het dagblad van Ferrara meldt, dat het fort St. Augustino »dat oude nest van den dubbelen adelaar," het welk sinds zoo lang de stad Commachio bedreigde, op last van het Pauselijk bestuur, onder de vreugdekreten der volksmenigte is gesloopt.

De stad Napels is weder in staat van beleg gesteld. De jongste republikeinsche woelingen te Aversa, hebben de regering op het spoor gebragt van eene poging tot opstand, die, te Napels moest losbarsten.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 20 November.

Koffij: De vraag blijft naar de behoefte aanhouden, in de prijzen intusschen geene verandering, goed ord. Java 18 c.

In Tabak was de handel meer levendig, 177 vat. Maryland werden uit de eerste hand verkocht, alsook 1000 pakken Java, fraaije qualiteit per Wild Irish Girl aangevoerd. Den 28 November komen in veiling 987 pakk. Java, ex Henricus Gerardus, 352 vat. Virginy en 31 vat. Maryland Tabak.

Ruwe Suiker: Sedert den goeden afloop der N. M. veiling op 16 November tot f ½ a 2, boven taxatie blijft het artikel prijshoudend; Surinaamsche bedingt vorige prijzen; Melis vooral op levering meer gekocht; ordinaire Secunda geldt f 26½; goed Secunda f 27 a ½; mooi Secunda f 29; fijn Secunda f 31; prima f 33 a 36; Lompen f 24½ a 26½; Stoommelis f 26 a 33; Stroop f 26; Kandij f 24 a 60 voor bruin tot wit.

Rijst, alleen voor mooi gepelde Java en Carolina blijft de vraag aanhouden; ongep. Java f 7¼; ordin. gepelde f 8½ a 9; gepelde Tafel f 10¾ a 11½, alles op nieuwe conditien; Carolina f 15 a 16; Fruiten tot vorige prijzen met eenigen handel; Specerijen insgelijks prijshoudend.

Hennep, de marine kocht bij partijen Petersb. Rein tot f 61½; Riga Pools. Rein f 65, Riga bruin Pas f 54.

Banca-Tin f 44½ a 45; Petersb. Talk f 31; Zeep Talk f 29; Amsterdamsch Smeer f 28; Zuidzeetraan f 28 a 27¾; blanke Levertraan f 37½; bruine f 30 a 31; Anchovis f 10½ a 11.

GRAANMARKT.

Tarwe tot vorige prijzen met wat meer kooplust: 128, 129 ℔. b. Poolss. f 330, 335; 120 ℔ geringe dito f 265; 121 ℔ n. Vriess. f 181; 130 ℔ b. Poolss. f 330, 335; 125 ℔ dito f 322; 131 ℔ Kubanka f 263; 126 ℔ Roode Odessa f 245.

Rogge prijshoudend; 126 ℔ Pommer f 160; 125 ℔ Rijn f 154; 116, 118 ℔ godr. 133, 137; 123 ℔ Pruiss. f 158; 119 ℔ Odessa f 143.

Garst in een doen: 97, 98 ℔ n. Vriess. Winter f 110, 112; 98 ℔ dito Zomer f 108,

Haver zonder handel.

Boekweit tot vorige prijzen wel afgaande; 120, 121 ℔ Amersf. Nijkerk. Gooische f 155, 157; 118, 119, 122, 125, 128, ℔ n. Holst. f 151, 153, 160, 162, 175; 120 ℔ Grootbrab. f 156; 122 ℔ n. Amersf. f 165.

Koolzaad. Pruispolder 52½; Carolinaziel 50; Groninger 48½ £vl. Op 9 vaten Olie dadelijk 61½; in April ek. 63; Nov. 62 £vl. *Lijnzaad* een doen; 112/13 ℔ Koningsb. f 285; 112/13 ℔ Petersb. f 260; 105 ℔ Rigasch f 205; 114/15 ℔ Rowelis f 370. *Raapolie* op 6/w. f 37¾; Vliegend f 36½, ¾; primo Mei ek. f 36, 5¾; Dec. 35¾. *Lijnolie* per 6/w. f 28¼; Vliegend f 27½.

LEIDEN, 18 November. Boter van f 34 tot 38; pr. vierde; Oude Tarwe van f 8,80 tot 9,00, pr. Mudde; Nieuwe Tarwe f 7,50 tot 8,30, pr. idem; Oude Rogge f 5,50 tot 5,80, pr. idem; Nieuwe Rogge f 4,80 tot 5,30, pr. idem; Garst f 3,80 tot f 4,20; pr. idem; Haver f 3,00 tot 3,80; pr. idem; Paardenboonen f 4,60 tot 5,00, pr. idem; Duivenboonen f 5,00 tot f 5,30, pr. idem.

De prijs der aardappelen was te Arnhem 17 Nov. f 1,25 a f 1,75 en te Assen 16 Nov. f 1,20 a 1,50, het mud.

GRONINGEN, 17 Nov. Tarwe wederom weinig begeerd, in jarige bijna niets omgegaan, van de nieuwe roode, slechts enkelde partijtjes tot drukkende prijzen, terwijl van nieuwe witte niets ter markt was. 127, 130 ℔ jar. roode f 8,40 a 9; 123, 127 ℔ jar. witte f 7,75 a 8,75; 116, 123 ℔ n. Ommel. roode f 5,50 a 6,30.

Rogge heeft zich op de verbeterde stemming van Dingsdag niet staande kunnen houden en is weer iets lager afgegeven. 120, 123 ℔ jarige f 4,60 a 5; 115, 120 ℔ nieuwe f 3,65 a f 4,45.

Boekweit schaarsch en bij gerijven 5 c. hooger betaald. 110, 116 ℔ grijze Zand f 3,65 a 4,45; 110, 116 ℔ zwarte Zand f 3,45 a 4,35; 110, 116 ℔ Veen f 3,30 a 4,10.

Winter Garst goed prijshoudend, van Zomer en Knobbe nog weinig ter veil. 94, 99 ℔ Winter f 2,70 a 3,35; 96, 99 ℔ Zomer f 2,85 a 3,15; 103, 107 ℔ Knobbe f 3,45 a 3,80.

Haver bij ruime aanvoer op nieuw verlaagd en slepend afgegaan. 78, 85 ℔ dikke Brouw f 2,40 a 2,90; 65, 72 ℔ witte Voer f 1,75, f 2 a 2,05; 68, 75 ℔ n. zwarte Voer f 1 95 a f 2,25.

Boonen schaarsch ter veil en goed de vorige prijzen te bedingen: Paarden f 4 a 4,60; Duiven f 4,75 a 5,25.

Gort vond goede kooplust, Grove f 6 a 6,50; Puik f 7 a 25 en Paerl per 100 Ned. f 9,50 a 12,50.

Koolzaad minder aangeboden, en het weinige dat nog gedaan is heeft goed de vorige prijzen van f 8 tot 10 opgebragt, voor eene lading Oostvriesch van redelijke qualiteit is f 9,75 geboden en werd tot f 10 gelaten.

Andere zaden nominaal; Zomerzaad f 7 a 9. Boterzaad f 7,50 a f 8. Lijnzaad f 8 a 8,50. Dederzaad f 7,75 a 8,50. Geelmosterdzaad f 8 a 13.

Raapolie door schaarschheid hooger verkocht en bij gerijven f 35,50 a 35¾ bedongen. Lijnolie f 29. Raapkoeken flaauw en tot f 68 a 70 aangeboden. Lijnkoeken f 9,50 a 10. Boter f 22 a 26 met zeer weinig vraag.

LEEUWARDEN, 17 Nov. Boter f 36; Kaas f 14 a 19.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			18 NOV. 4½ u. gebl.	20 NOV. 4½ u.			gebl
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	45$\frac{15}{16}$	45⅞	à	46$\frac{5}{16}$	46¼
Dito Dito	3	»	54$\frac{1}{16}$	54¼	»	54⅛	54⅛
Dito Dito op reso.	3	»			»		
Dito Dito	4	»	70$\frac{7}{16}$	70¾	»	71	70$\frac{13}{16}$
O. I. Leening	4	»	69⅛	69⅝	»		
Amortis. Syndic.	3½	»	70⅛	70⅝	»		
Handel-Maatschappij	4½	»	130	136	»		
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»	76	76	»	76¼	
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE,	4½	»			»		
Dito	2½	»		37	»		
Dito bij Rotschild	2½	»	36$\frac{15}{16}$	37	»	37⅛	
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»		9$\frac{5}{16}$	»		
Dito Dito van 510 £	5	»	9	9	»	9$\frac{1}{16}$	9$\frac{1}{16}$
Dito bij Dito onb. st.	5	»		8¾	»	8$\frac{13}{16}$	
Dito	3	»		24⅝	»	24¾	24¾
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	17¼	17$\frac{9}{16}$	»	17$\frac{13}{16}$	17$\frac{13}{16}$
Coupons Ardoins		»	5$\frac{11}{16}$	5$\frac{9}{16}$	»	5$\frac{1}{16}$	
Passive		»		2$\frac{11}{16}$	»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest.		»		2⅝	»		
PORTUGAL, te Londen	3	»	23	23$\frac{1}{16}$	»		
Dito Dito	4	»	24	24⅛	»	24$\frac{3}{16}$	
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	98¼	98	»	98⅛	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	97⅞	97⅞	»	98	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»		88¾	»	88½	
Dito bij Hope	4	»	77⅝	77⅛	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	77⅛	77	»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van Dito	6	»	58⅛	58¼	»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		f			»		
Dito Dito fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën					»		

Oost., Met. 5 pc. 66½, ¾, ½; 2½ pc. 34$\frac{13}{16}$, 35$\frac{1}{16}$; Braz. 5 pc. 75½; Mexico 5 pc. 19⅝, $\frac{7}{16}$; Peru 6 pc. 21⅝, $\frac{13}{16}$, ⅝; Ecuador 1$\frac{7}{16}$.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56⅛; Zigt Parijs 56½; 2/m. Londen 11,95; Zigt Londen 12,—; 2/m. Hamburg 34$\frac{13}{16}$; Zigt Hamburg 34$\frac{15}{16}$; 3/m. Lissabon 41⅝; 3/m. Porto 41⅝; 2/m. Petersburg 1,82.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 18 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 38⅞; 5 pc. 7[illegible] 4½ pc. 71⅜; Spanje Ard. 5 pc. 9; Binnenl. 3 pc. 17¼

PARIJS, 18 Nov. Fr. 3 pc. 41,40; 4 pc. —; 5 pc. 6[illegible] 5 pc. N. 63,90; Schatk. —,—; Bank-Act. 1320,—; Belg. [illegible] 5 pc. 76½; 1842, 5 pc. 76½; 4½ pc. 71⅜; 2½ pc. 39; Nap. [illegible] 77,—; Spanje 3 pc. Binnenl. —; 3 pc. Buitenl. 23¼; [illegible] Act. Rente —; Piem. leen. 835,—; Passive —; Rom. leen. [illegible]

MADRID, 11 Nov. Act. Sch. 3 pc. 18⅞; id. 5 pc. [illegible] Uitgest. Sch. 8⅝; Coupons 5½; Pass. Buit. Sch. —.

LONDEN, 18 Nov. Cons. op tijd 87 a —; Braz. 72½ [illegible] 1829/39 72½ a 73½; Ecuador 1⅞ a 2⅛; Ven. 15 a 16; Uitg. [illegible] Gren. 12 a 12½; Uitg 2 a 2½; Denom. 3 pc. 62½ a 63½; [illegible] 2½ pc. 45¾ a 46¼; id. 4 pc. 70¼ a 70¾; Mexico 21¼ a 21½; [illegible] 35 a 36; Port. 4 pc. 23¾ a 24¼; 3 pc. 22 a 23; 5 pc. —; [illegible] Rusl. 1822, 5 pc. 99 a 100; Spanje 5 pc. 11¼ a 11¾; id. [illegible] 23¼ a 23¾; id. Passive 2⅞ a 3.

BERLIJN, 17 Nov. Schuldbr. 3½ pc. 74¾; Loten [illegible] Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 81¼; Pools. 4 pc. 65; Loten fl. 200, [illegible] id. fl. 300, 94½; id. fl. 500, 66½.

HAMBURG, 17 Nov. Rusl. Engels. leening 96⅜; Cert. [illegible] Stiegl. 4 pc. 78½; Spanje, Ard. 5 pc. 8⅛; id. Binnenl. 3 pc. [illegible]

FRANCFORT, 18 Nov. Met. 5 pc. 67⅜; 2½ pc. 35¼; [illegible] Actien 1120; Darmst. Lot. fl. 50, 59½; id. fl. 25, 20½; [illegible] densche Lot. fl. 50, 44¾; id. fl. 35, 25¼, Nassaus. fl. 25, [illegible] Holl. 2½ pc. 44⅞; W. S. 4 pc. 69½; Sijndic. 3½ pc. 69.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.